

HAMBURGER.ADMIRALITIE.DROGE

door Kees Faas

Admiraliteitscolleges

Op 18e-eeuwse pijpekoppen versierd met het wapen van Hamburg loopt verticaal een anker dwars door de burcht van het wapen. Van dit anker valt een horizontale stang plus bevestigingsoog te zien, pal boven de burcht. Aan de onderzijde steken de ankerpunten uit (1).

Ankers in een wapen kunnen duiden op een Admiraliteitswapen. Twee gekruiste ankers vormden het wapen van de Admiraliteit van Amsterdam; alsmede een pijpenmakersmerk (2).

Bij de vijf Admiraliteitscolleges in de Republiek berustte o.a. de zorg voor de oorlogsvloot. Ze bestonden van 1597 tot hun opheffing in 1795, met als vestigingsplaatsen:

1. Amsterdam
2. De Maze, in Rotterdam
3. Het Noorderkwartier, zetel beurtelings in Hoorn of Enkhuizen
4. Zeeland, in Middelburg
5. Friesland, in Harlingen

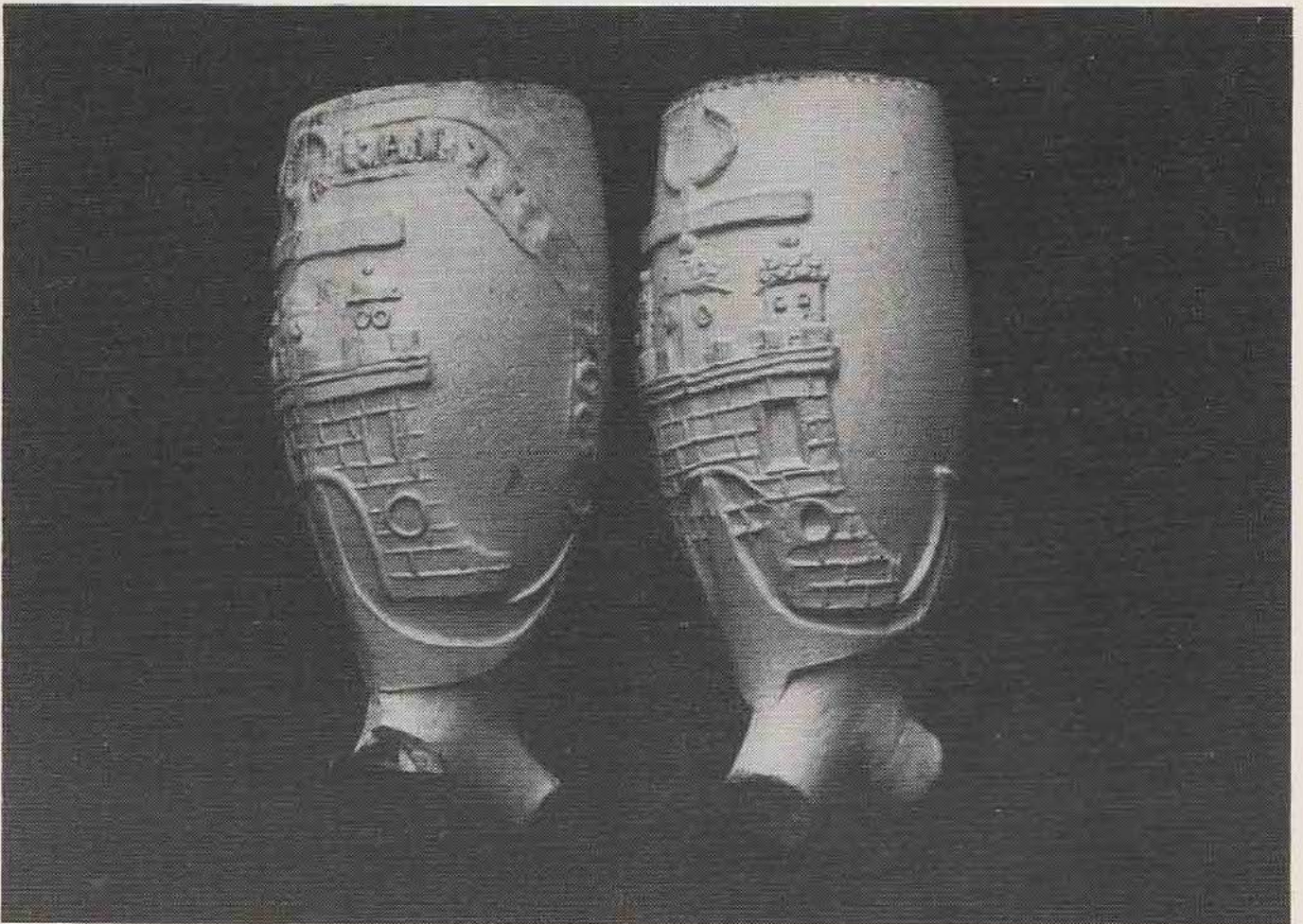
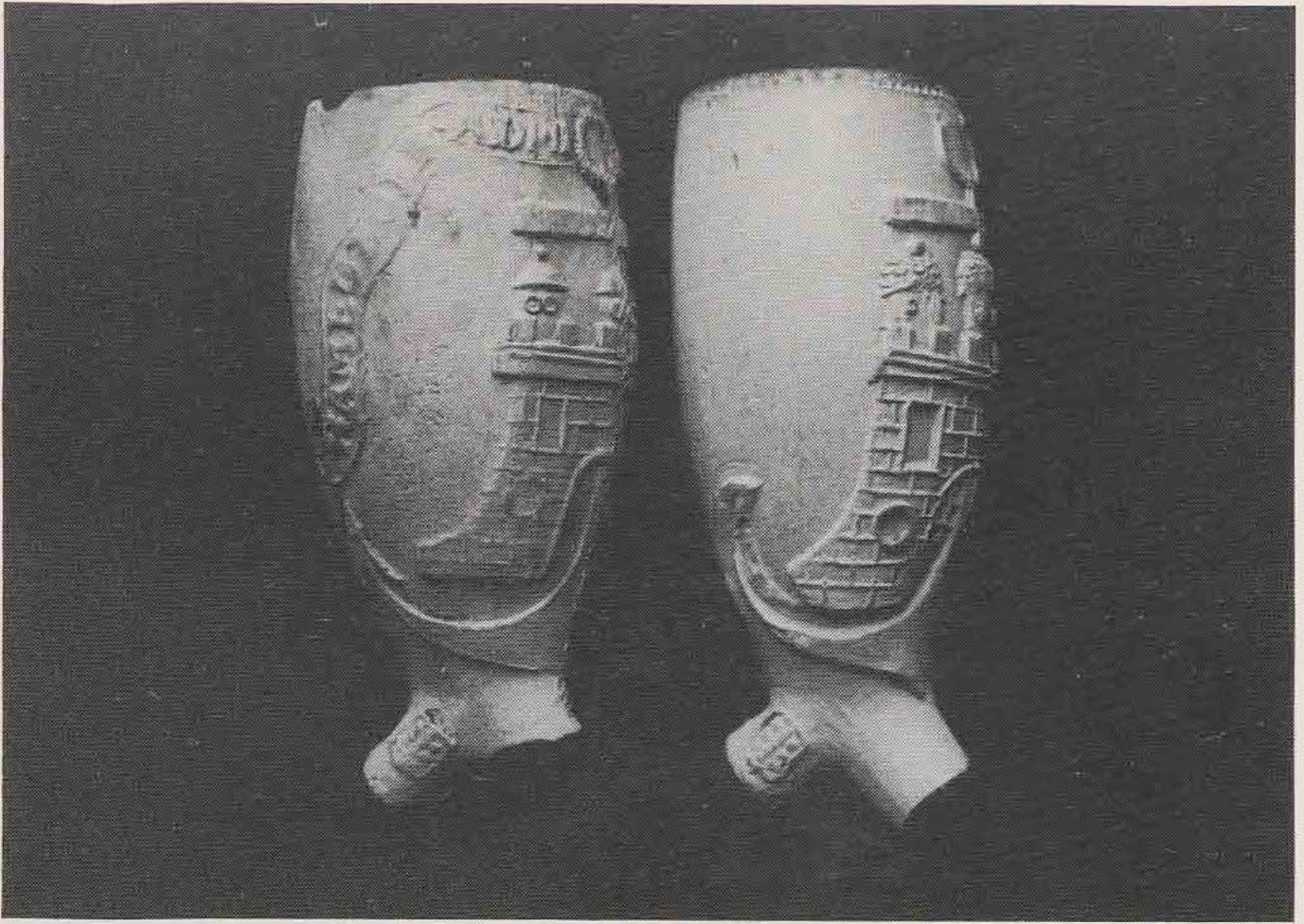
"Elck Collegie had eene bijzondere Huishouding, en het vrije bestel over de Inkomsten bij hetzelfde geheven en ontvangen wordende; van daar dat elck zijne bijzondere Magazijnen, Scheepswerven, Lijnbanen en anderen armslag had, en onderhouden moest." (3)

Hamburg

Gedurende de 17e eeuw was deze Stadsrepubliek reeds de spil van de handel in Noord-Europa. De Beurs van Hamburg werd in 1558 gesticht als eerste in Europa. Sedert 1619 stond de Hamburger Bank garant voor financieringen van bijv. Hollands laken. Omstreeks 1800 woonden binnen de muren van Hamburg meer dan 100.000 mensen.

"Das hamburgische Wappen, wie es seit 1241 überliefert ist, zeigt auf rotem Grund eine dreitürmige weisse Burg mit geschlossenen Tor." (4)

Veel oude huizen in Hamburg bezaten een eigen pakhuis aan de waterzijde: zgn. Kontorhäuser. Thans vinden we in de Admiraltätsstr. nr. 71 nog het Kontorhaus 'Admiralitätshof'. Aan de Deichstr. nr. 51 staat 'das Haus der Seefahrt' net als in Bremen (5).

Afbeeldingen

Beide 53 mm hoge 18-eeuwse Goudse pijpekoppen geven het Admiraliteitswapen van Hamburg weer. Bovendien kent de linkerpijpekop (hielmerk *IWI*) als tekst:

HAMBURGER.ADMIRALITIE.DROGE.

Omdat het Engelse 'drogue' thans nog zeeanker betekent, ook het Nederlandse 'dreg' vertoont verwantschap, zal voornoemde tekst verwijzen naar het anker van de Admiraliteit van Hamburg. De rechterpijpekop heeft als hielmerk: *het Lam onder de boom*.

NOTEN

1. Het Goudse pijpmakersgeslacht Verzijl, door J. v.d. Meulen PKN XV, blz. 63, afb. 3,4.
2. Merken van Goudse pijpmakers 1660-1940, door D.H. Duco, blz. 69, nr. 259.
3. Atlas van de Zeehavens der Bataafsche Republiek, door D. de Jong en M. Sallieth (1805), blz. 37.
4. 'Freie und Hansestadt Hamburg', door Hermann Hipp (1990), blz. 28.
5. 'Haus Seefahrt', door F. Tymstra PKN I, nr. 3, blz. 10.